

Plan
Strategiczny dla
Wzrostu
Polski
Kofin
roki 2023-2027

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Raport roczny z ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Krasnystaw „PLUS” za rok 2024.

Krasnystaw - marzec 2025

ZAWARTOŚĆ

Zawartość	2
wprowadzenie	3
Lokalna Grupa Działania KRASNYSTAW „PLUS”	4
Lokalna Strategia Rozwoju LGD	8
Zakres badania i metodologia	11
Cel badania	11
Zakres badania	11
Kryteria ewaluacji	11
Treść Badania	12
Wnioski i zalecenia	26

WPROWADZENIE

Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Często dotyczy ona procesu określenia wartości lub ważności działania, polityki lub programu.¹

Jedna z definicji opisuje ewaluację jako osąd (ocenę) wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów (skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) i standardów. Osąd dotyczy zwykle potrzeb, jakie muszą być zaspokojone w wyniku interwencji oraz osiągniętych efektów. Ewaluacja oparta jest na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach za pomocą odpowiedniej metodologii.

Ze względu na termin przeprowadzania badania względem programu, projektu możemy wyróżnić:

- ewaluację formatywną (**ex-ante**) – przeprowadzaną przed realizacją programu /projektu, zasadniczym celem tego typu ewaluacji jest ocena na ile planowana interwencja z punktu widzenia potrzeb (sektora, beneficjentów) oraz spójna w zakresie planowanych celów i sposobów ich realizacji, diagnoza potrzeb i oczekiwań grupy docelowej, identyfikacja potencjalnych trudności w kontekście społecznym, gospodarczym, prawnym.
- ewaluację okresową (**mid-term**), która przeprowadzana jest w trakcie wdrażania programu. Jej efektem jest wstępna ocena interwencji i dostarczenie informacji do przygotowania dokumentów dla następnego okresu realizacji programu, projektu.
- ewaluację bieżącą (**on-going**), która przeprowadzana jest w trakcie wdrażania programu, jednak w przeciwieństwie do ewaluacji mid-term nie jest określony jej dokładny moment realizacji. Ewaluacja on-going przeprowadzana jest np. w przypadku, gdy monitorowanie ujawniło odchylenia od założonych wartości wskaźników. Jej efektem jest identyfikacja barier realizacji celów.
- ewaluację końcową (**ex-post**) - przeprowadzaną po zakończeniu realizacji programu /projektu, poddającą ocenie skuteczność i efektywność interwencji, jej trafność i użyteczność, a także stopień realizacji założonych celów oraz badanie długotrwałych efektów (oddziaływania) projektu/programu. Tego typu ewaluacja może stanowić cenne źródło informacji użytecznych przy planowaniu kolejnych interwencji.

Ewaluacja (ocena wartości programu lub projektu) jest przeprowadzane w oparciu o określone kryteria, najczęściej stosowanymi kryteriami są:

- **trafność** (relevance) - kryterium to pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym projektem i/lub realnym potrzebom beneficjentów.
- **efektywność** (efficiency) - kryterium to pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” projektu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów. Nakłady rozumiane są tu jako zasoby finansowe, ludzkie i poświęcony czas.

¹ <http://www.ewaluacja.gov.pl>

- **skuteczność** (effectiveness) - kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte.
- **oddziaływanie/wpływ** (impact) - kryterium to pozwala ocenić związek pomiędzy celem projektu i celami ogólnymi, tj. stopień, w jakim korzyści odniesione przez docelowych beneficjentów miały szerszy ogólny wpływ na większą liczbę ludzi w danym sektorze, regionie lub w całym kraju.
- **trwałość efektów** (sustainability) - kryterium to pozwala ocenić czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora, regionu czy kraju.

Ewaluacja realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju wdrażanej przez Lokalną Grupę Działania Krasnystaw „PLUS” jest ewaluacją typu mid-term. Głównym celem, dla którego została przygotowana jest ocena przez zewnętrznego eksperta działań LGD zrealizowanych

w latach 2022, 2023, w celu zdiagnozowania strategicznych obszarów działalności Stowarzyszenia, które wymagają usprawnienia i poprawy.

Plan ewaluacji obejmuje analizę zrealizowanych w tym okresie działań i operacji pod kątem określenia ich efektów oraz wpływu jakie miała ich realizacja na osiągnięcie założonych celów LSR. W trakcie przeprowadzania ewaluacji uwzględniono wskaźniki oddziaływania

w odniesieniu do poszczególnych przedsięwzięć.

Badaniu poddano:

- Stan realizacji celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz przedsięwzięć;
- Stopień realizacji wskaźników;
- Stopień realizacji operacji;
- Wykorzystanie budżetu;
- Jakość stosowanych kryteriów wyboru i procedur;

Przeprowadzenie ewaluacji może przyczynić się do modyfikacji realizacji Strategii i aktualizacji przyjętych założeń w celu lepszego dostosowania i zaspokojenia potrzeb wszystkich jej beneficjentów.

Wyniki przeprowadzonego raportu ewaluacyjnego zostaną przedłożone członkom Stowarzyszenia, celem podjęcia działań korygujących lub naprawczych w obszarach, w których stwierdzono taką konieczność.

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA KRASNYSTAW „PLUS”.

Z inicjatywą utworzenia Lokalnej Grupy Działania wyszli przedstawiciele Agencji Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. O/Krasnystaw oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Celem powstania LGD było stworzenie silnej platformy społecznej na rzecz wzmocnienia tożsamości regionalnej, a poprzez wiedzę i edukację wsparcie dla korzyści płynących z wartości przyrodniczo-kulturowych obszaru i dążenie do poprawy jakości życia. Zebranie założycielskie odbyło się 25 marca.2008 r. i wzięło w nim udział 36 osób. Na zebraniu podjęto uchwałę o założeniu Stowarzyszenia, przyjęto Statut, wybrano Komitet Założycielski, powołano Zarząd, Radę i Komisję Rewizyjną. Dnia 27 października 2008 r. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krasnystaw PLUS” zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. W latach 2009-2015 LGD liczba członków Stowarzyszenia wzrosła do 118. W 2015 r. LGD „Krasnystaw PLUS” poszerzyło skład swoich członków o gminę miejską Krasnystaw, dzięki czemu LGD objęło swoim

zasięgiem wszystkie gminy powiatu krasnostawskiego. Z kolei w latach 2015-2023 liczba członków wzrosła do 135, a będąca członkiem Gmina Izbica w 2022 r. uzyskała lokację miejską. Skład partnerstwa na lata 2023-2027 w odniesieniu do obszaru terytorialnego pozostał utrzymany w niezminionej formie.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Krasnystaw PLUS", wdrażając Lokalną Strategię Rozwoju w okresie programowym 2007-2013 oraz 2014-2020, dała się poznać jako ważny podmiot działający na rzecz zrównoważonego rozwoju powiatu krasnostawskiego. Rozwój ten rozpatrywać należy w aspekcie społecznym, gospodarczym, kulturalnym i przyrodniczym. Stowarzyszenie posiada duże doświadczenie w inicjowaniu działań ukierunkowanych na rozwój lokalny i widzi sens oraz potrzebę funkcjonowania także w kolejnym okresie programowym 2023-2027. W nowej perspektywie PS WPR na lata 2023-2027 LGD "Krasnystaw PLUS" będzie kontynuować politykę prowadzoną w ramach osi Leader, ukierunkowując się na promowanie aktywności mieszkańców w kształtowaniu rozwoju obszaru objętego LSR z wykorzystaniem jego zasobów (m.in. bogatego materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego, tradycji, a także bazy i oferty czasu wolnego). LGD wykorzysta specyficzne cechy obszaru, związane z bliskością miast Lublin, Zamość, Chełm oraz możliwością rozwoju związaną z lokalizacją powiatu w obrębie Roztocza, dla tworzenia nowych miejsc pracy. Środki finansowe wydatkowane za pośrednictwem LGD "Krasnystaw PLUS" na realizację operacji na obszarze objętym LSR, na trwałe wpłynęły na poprawę życia społeczności lokalnej.

LGD tworzy zrównoważony rozwój, co oznacza zarówno finansowanie lokalnej przedsiębiorczości, jak i warsztatów, szkoleń, spotkań integracyjnych i publikacji warunkujących oddziaływanie w dłuższym okresie czasu. Z możliwości dofinansowania przedsięwzięć korzystają instytucje, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy oraz osoby fizyczne. Wszystko to wpływa na uzyskanie wysokiego stopnia efektywności działalności LGD "Krasnystaw PLUS". Stowarzyszenie działa wielokierunkowo i angażuje się we współpracę z wieloma instytucjami, co świadczy o świadomości konieczności budowania spójności społecznej i gospodarczej powiatu w oparciu o aktywizację wielu podmiotów. Do mocnych stron funkcjonowania Stowarzyszenia zaliczyć należy skuteczność procesu informowania mieszkańców i beneficjentów o obszarze LSR, o naborach wniosków i możliwości dofinansowania operacji oraz aktualnym stanie wdrażania LSR. W tym celu Zarząd powołał biuro LGD i zatrudnił pracowników. Beneficjenci cenią sobie możliwość uzyskania w biurze LGD "Krasnystaw PLUS" potrzebnych informacji dotyczących obowiązujących procedur, naborów, wskazówek dotyczących pisania wniosków w sposób rzetelny i fachowy. Niewątpliwie mocną stroną działalności Stowarzyszenia jest kreowanie pozytywnego wizerunku powiatu, jako miejsca atrakcyjnego turystycznie i krajoznawczo. LGD "Krasnystaw PLUS" nieustannie podejmuje starania w kierunku zwiększenia swojej skuteczności. Przejawiają się one nie tylko w coraz większym zainteresowaniu naborami wniosków prowadzonymi w ramach wdrażania lokalnej strategii rozwoju, ale także w postrzeganiu LGD, jako atrakcyjnego partnera w organizowaniu różnych wydarzeń. Stowarzyszenie dało się poznać wielu lokalnym podmiotom publicznym i innym organizacjom pozarządowym w kontekście koordynatora, współorganizatora ciekawych imprez kulturalnych i promocyjnych. Gotowość pracowników biura do podejmowania współpracy na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności służącej promowaniu aktywnego wypoczynku, przedsiębiorczości czy ekologii skutkuje zgłaszaniem się do biura wielu organizacji zainteresowanych kwestią partnerstwa.

Lokalna Grupa Działania "Krasnystaw PLUS" posiadając doświadczenie w zakresie kreowania rozwoju lokalnego jest świadoma znaczenia kontynuowania tego procesu w

przyszłości. Rozwój ten wymaga nie tylko dalszego kierunkowania, ale także dążenia do zwiększenia jego skali, co pozwoli na osiągnięcie trwałego wieloletniego efektu. Stowarzyszenie posiada zatem kluczowe cechy do realizacji LSR w kolejnym okresie programowym. Na spotkaniach konsultacyjnych, które odbywały się we wrześniu i październiku 2022 roku zgłaszane były dalsze problemy, z jakimi borykają się poszczególne grupy społeczne oraz wynikające z nich potrzeby. Spotkania te potwierdziły, że LGD „Krasnystaw PLUS” dalej powinno funkcjonować, ponieważ potrzeby na obszarach wiejskich są wciąż bardzo duże

W skład Lokalnej Grupy Działania „Krasnystaw PLUS” wchodzi 135 członków reprezentujących 3 sektory: publiczny (21 członków), społeczny (92 członków, w tym 58 mieszkańców) i gospodarczy (22 członków). **Skład grupy jest różnorodny i reprezentatywny dla lokalnej społeczności i odzwierciedla inkluzywny charakter LGD.** Podmioty wchodzące w skład sektora publicznego to 11 jednostek samorządu terytorialnego, instytucje kultury, biblioteki, muzeum oraz szkoła publiczna działające na terenie powiatu. Partnerstwo grupuje najaktywniejsze podmioty szczególnie z sektora społecznego, w tym: stowarzyszenia, fundacje, towarzystwa, kluby sportowe, KGW, OSP, lokalna organizacja turystyczna oraz osoby fizyczne. Członkostwo wszystkich gmin powiatu w Stowarzyszeniu zapewnia spójny i kompleksowy model rozwoju obszarów wiejskich powiatu krasnostawskiego – dobrą promocję, aktywizację i wsparcie podmiotów, działających na obszarze LSR, a doświadczenia z dziedziny przedsiębiorczości i działalności społecznej – efektywne wykorzystanie możliwości, jakie niesie za sobą Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. **Obszary działalności członków LGD odzwierciedlają charakter i ukierunkowanie strategii. W ramach poszczególnych sektorów nie istnieją żadne dominujące grupy interesu.** Zakłada się możliwość rozszerzenia składu LGD poprzez przyjęcie nowych członków, chętnych do włączenia się w realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

Rada jest organem decyzyjnym, do którego wyłącznej kompetencji należy wybór operacji do dofinansowania, zgodnych z Lokalną Strategią Rozwoju oraz ustalanie kwoty wsparcia. Rada składa się z osób zamieszkałych lub posiadających siedzibę na terenie gmin tworzących obszar LGD Krasnystaw „PLUS” będących członkami LGD. W skład Rady wchodzi nie więcej niż 15 osób, w tym Przewodniczący, dwóch Wiceprzewodniczących i Sekretarz, wybierani i odwoływani przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia. Funkcje członków organu decyzyjnego pełnione są osobiście (w przypadku osób fizycznych przez te osoby, w przypadku osób prawnych, przez osoby uprawnione). W składzie organu decyzyjnego znajdują się przedstawiciele sektora gospodarczego 6 osób, publicznego 6 osób i społecznego 3 osób. W składzie Rady ani władza publiczna ani żadna inna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji. Członek Rady nie może także brać udziału w pracach i głosowaniach dotyczących złożonego przez niego projektu. Gwarantem ograniczenia dominacji jakiegokolwiek grupy interesu w organie decyzyjnym są odpowiednie przepisy Regulaminu Rady. Prowadzony jest także Rejestr Interesów Członków Rady w celu bieżącej weryfikacji grup interesu, powiązań między członkami Rady i wnioskodawcami. Przyjęte rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym gwarantują: wybór operacji w sposób przejrzysty i bezstronny, jawność procesu wyboru, uwzględnienie sytuacji szczególnych oraz sposobów ich rozwiązania (np. równa ilość punktów, rozbieżność w ocenie), możliwość odwołania wnioskodawców od decyzji Rady oraz wybór operacji najbardziej istotnych z punktu realizacji celu LSR i grup w niekorzystnej sytuacji poprzez zastosowanie kryteriów premiujących

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków. Jest to organ nadrzędny nad wszelkimi działaniami LGD. Podejmuje uchwały w najistotniejszych

sprawach dotyczących Stowarzyszenia. Posiada również prawo m.in. do powoływania i odwoływania wszystkich organów w przypadku, gdy zaistnieją uzasadnione powody.

Zarząd stowarzyszenia jest wieloosobowy. Zarząd działa w imieniu Stowarzyszenia, realizując cele statutowe, kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia (na podstawie uchwał WZC), a także reprezentuje Stowarzyszenie i kieruje jego bieżącą działalnością w okresie między Walnymi Zebraniem.

Rada Lokalnej Grupy Działania to organ decyzyjny Stowarzyszenia, do którego kompetencji należy przede wszystkim: dokonywanie oceny projektów oraz wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR. (Szczegółowy opis Rady znajduje się w kolejnym punkcie rozdziału.)

Komisja Rewizyjna: wybierana jest przez Walne Zebranie Członków na 4-letni okres kadencji i składa się z 3 do 5 członków, którzy wybierają ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz sekretarza. Do jej podstawowych kompetencji należy kontrolowanie działalności Stowarzyszenia, ze szczególnym uwzględnieniem działalności finansowej (w tym występowanie do Zarządu z wnioskami pokontrolnymi oraz żądanie wyjaśnień), a także dokonywanie oceny pracy Zarządu.

Biuro Stowarzyszenia: jest jednostką administracyjną Stowarzyszenia, która kieruje pracami organizacyjnymi i przygotowawczymi. Prowadzi sprawy LGD, między innymi poprzez inspirowanie i podejmowanie działań na rzecz Stowarzyszenia oraz pełną obsługę w zakresie spraw administracyjnych, finansowych i organizacyjnych.

Organem decyzyjnym Stowarzyszenia LGD „Krasnystaw PLUS” jest 15 osobowa Rada powołana zgodnie z § 19 Statutu Stowarzyszenia LGD „Krasnystaw PLUS”. Rada jest partnerstwem trójsektorowym, skupiającym przedstawicieli jednostek samorządów, lokalnych przedsiębiorców oraz sektora społecznego. **Na poziomie podejmowania decyzji ani władza publiczna ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu. Skład organu decyzyjnego jest adekwatny do stwierdzonych grup interesariuszy LSR. W składzie Rady znajdują się przedstawiciele zdiagnozowanych na obszarze objętym LSR grup interesów, tj. kobieta oraz reprezentant osób niepełnosprawnych, przedstawiciel ludzi młodych do 25 r.ż., przedstawiciel KGW oraz sołtys.**

Zgodnie z procedurami oceny wniosków LGD prowadzi Rejestr interesów Członków Rady LGD, który pozwala na identyfikację charakteru powiązań z wnioskodawcami i projektami

Dokumenty regulujące funkcjonowanie Stowarzyszenia LGD „Krasnystaw PLUS”: to Statut, Regulamin Zarządu, Regulamin pracy Rady, Regulamin Komisji Rewizyjnej oraz Regulamin Biura. Zmiany w poszczególnych dokumentach i ich aktualizacje są wprowadzane poprzez uchwały podejmowane odpowiednio przez Walne Zebranie Członków lub Zarząd Stowarzyszenia.

Statut LGD precyzuje minimalny zakres uregulowań zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym, jest dokumentem nadrzędnym, regulującym funkcjonowanie LGD.

Walne Zebranie Członków (WZC) uchwała w miarę potrzeb regulamin obrad Walnego Zebrania Członków oraz Komisji Rewizyjnej. Do kompetencji i obowiązków Zarządu należy ustalanie i zatwierdzanie regulaminów organizacji pracy poszczególnych organów Stowarzyszenia oraz regulaminu Biura Stowarzyszenia z uwzględnieniem postanowień § 17 ust. 2 pkt. 12 Statutu. **Regulamin Rady** - reguluje pracę organu decyzyjnego oraz zawiera podstawowe mechanizmy wyboru operacji do dofinansowania. **Regulamin Komisji Rewizyjnej** - reguluje zasady zwoływania posiedzeń Komisji, zadania Komisji oraz sposób prowadzenia dokumentacji i sprawozdawczości. **Regulamin Biura LGD** - reguluje pracę biura LGD, określa opisy

podział zadań pracowników biura, wymagania adekwatne do przewidzianych obowiązków, zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy oraz metody ich pomiaru, a także zadania związane z udzielaniem doradztwa i sposobu pomiaru jakości jego udzielania. Określono plan szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników biura. Aktualizacja dokumentów w zakresie zmiany LSR i kryteriów wyboru jest zgodna odpowiednio z zapisami przyjętymi w procedurze monitoringu i ewaluacji LSR oraz w przyjętych Procedurach oceny wniosków/grantów.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU LGD

Podejście LEADER należy do głównego nurtu działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w Polsce. Interwencja ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych.

Wdrożenie interwencji polega na realizacji przez lokalne grupy działania (LGD) wybranych strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) na obszarach wiejskich.

Cele interwencji będą osiągnięte przez realizację operacji w następujących zakresach wsparcia:

1. rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez:
 - a. podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,
 - b. rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej;
2. rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania:
 - a. gospodarstw agroturystycznych,
 - b. zagród edukacyjnych,
3. poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych oraz operacji w zakresach wymienionych punktach 1 – 3;
4. przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi;
5. poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej;
6. kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych;
7. włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji;
8. ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi;
9. przygotowanie projektów partnerskich.

Przewiduje się większą niż dotychczas specjalizację i ukierunkowanie na osiągnięcie tylko najistotniejszych celów LSR. LGD przyjęło zobowiązanie do realizacji w strategii 2 konkretnych priorytetowych celów, na których będzie koncentrowało się wsparcie z Planu Strategicznego.

Działalność gospodarcza powinna być wspierana jedynie w zakresie w jakim jest to zgodne z celami wskazanymi w LSR.

Z pomocy wykluczone są operacje:

1. obejmujące budowę lub modernizację dróg, targowisk, sieci wodno-kanalizacyjnych, przydomowych oczyszczalni ścieków,

2. dotyczące świadczenia usług dla rolnictwa.

Warunki dostępu operacji uzależnione są od:

- ukierunkowania interwencji (cele podejścia LEADER, cele interwencji oraz cele LSR),
- komponentu interwencji (Wdrażanie LSR albo Zarządzanie LSR),
- rodzaju operacji (klasyczna operacja, operacja w partnerstwie, projekt partnerski, operacja własna albo projekt grantowy),
- zakresu wsparcia.

Dla komponentu Wdrażanie LSR przewiduje się, w szczególności, następujące warunki dostępu:

- powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym LSR,
- przyczynianie się do realizacji LSR:
 - weryfikowane poprzez osiągnięcie zakładanych wskaźników,
 - rozumiane jako bezpośredni wpływ na realizację konkretnego przedsięwzięcia,
- legalność – zgodność projektu operacji z przepisami prawa,

Dodatkowo w przypadku:

- działalności gospodarczej - uzasadnienie ekonomiczne (uproszczony biznesplan),
- w przypadku operacji realizowanych w ramach tworzenia lub rozwijania gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych – wielkość gospodarstwa (pomoc przyznawana jest rolnikowi albo małżonkowi rolnika albo domownikowi z małego gospodarstwa, przy czym przez małe gospodarstwo rolne rozumie się gospodarstwo, którego powierzchnia gruntów rolnych jest mniejsza od średniej wielkości powierzchni gruntów rolnych w kraju wyrażona ha fizycznych, a w przypadku województw gdzie średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest wyższa za małe gospodarstwo przyjmuje się gospodarstwo o powierzchni gruntów rolnych mniejszej niż średnia w tym województwie)
 - operacji dotyczących obiektów zabytkowych – zapewnienie, iż obiekt jest zabytkiem (np. wpisany do Rejestru zabytków lub ewidencji zabytków),
 - operacji w partnerstwie oraz projektów partnerskich:
 - udział co najmniej 2 podmiotów,
 - realizacja wspólnego przedsięwzięcia,
 - dokument potwierdzający wolę współpracy co najmniej 2 podmiotów,
 - operacji realizowanych w ramach tworzenia gospodarstw agroturystycznych:
 - koncepcja wdrożenia systemów jakości wiejskiej bazy noclegowej,
 - przystąpienie do organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich nie później niż w dniu złożenia wniosku o płatność,
 - operacji realizowanych w ramach tworzenia zagród edukacyjnych przystąpienie do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych prowadzonej przez CDR O/Kraków nie później niż w dniu złożenia wniosku o płatność,
 - w przypadku operacji realizowanych w ramach rozwijania zagród edukacyjnych oraz gospodarstw opiekuńczych – określenie standardu świadczonych usług oraz przedłożenie planu rozwoju tej działalności uwzględniającego m.in. rozszerzenie zakresu świadczonych usług lub podniesienie standardu świadczonych usług. Warunek ten stosuje się także do operacji realizowanych w ramach rozwijania gospodarstw agroturystycznych,
 - w przypadku operacji realizowanych w ramach rozwijania pozarolniczej działalności gospodarczej, gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych – minimum roczne doświadczenie w prowadzeniu działalności w tym zakresie,

- w przypadku operacji realizowanych w ramach tworzenia gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, pomoc nie obejmuje kosztów związanych z produkcją rolną oraz przetwarzaniem produktów rolnych,
- w przypadku operacji realizowanych w ramach rozwijania krótkich łańcuchów żywnościowych - dostosowanie rozwiązań dotyczących wspólnej sprzedaży produktów prowadzonej w ramach istniejącego już łańcucha do zwiększonej liczby rolników w ramach tego łańcucha albo poszerzenie asortymentu przedstawianej przez rolników oferty albo implementację nowych systemów sprzedaży, rozliczeń finansowych/księgowych albo rozszerzenie kręgu odbiorców poprzez szerszą promocję produktów wytwarzanych przez członków tego krótkiego łańcucha żywnościowego w tym zastosowanie różnorodnych kanałów komunikacji z konsumentem, ze szczególnym uwzględnieniem co najmniej dwóch kanałów komunikacji cyfrowej,
- w przypadku operacji realizowanych w ramach poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej kwalifikowalne są operacje niekomercyjne, których koszty całkowite nie przekraczają 1 mln euro.

Wsparcie na podejmowanie lub rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej, tworzenie lub rozwijanie krótkich łańcuchów żywnościowych, gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych oraz gospodarstw opiekuńczych przysługuje tylko raz w okresie realizacji Planu Strategicznego.

W przypadku uzyskania wsparcia na podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej, tworzenie krótkich łańcuchów żywnościowych, gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych lub gospodarstw opiekuńczych wnioskodawca może ubiegać się o wsparcie na rozwijanie tych działalności nie wcześniej niż po upływie 2 lat od wypłaty płatności ostatecznej w ramach operacji realizowanej w ramach podejmowania/tworzenia tych działalności w ramach Planu Strategicznego.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (w skrócie LSR) jest dokumentem, który stanowi podstawę do działań podejmowanych przez Lokalną Grupę Działania Krasnystaw PLUS w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Istotą LSR jest wskazanie kierunków rozwoju obszaru objętego LSR tj. gmin: Fajslawice, Gorzków, Izbica (gmina wiejsko miejska), Krasnystaw, Miasto Krasnystaw, Kraśniczyn, Łopiennik Górny, Rudnik, Siennica Różana, Żółkiewka. Zasadniczym celem pracy nad strategią było poszukiwanie i zdefiniowanie tych kierunków.

Lokalna Strategia Rozwoju jest dokumentem, który opracowała Lokalna Grupa Działania z udziałem społeczności lokalnych. Podstawą dla tworzenia LSR były szeroko zakrojone konsultacje społeczne, w których udział wzięły podmioty publiczne, społeczne, gospodarcze oraz mieszkańcy z terenu LGD. W trakcie tych konsultacji zostały zidentyfikowane potrzeby lokalnego środowiska, a także uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, które wytyczyły kierunki rozwoju obszaru objętego LSR. Zidentyfikowano grupy de faworyzowane, dla których w pierwszej kolejności skierowano wsparcie, określono zakres pomocy a także sposób wyboru najlepszych pomysłów, mających szansę na przyczynienie się do pozytywnej zmiany w obszarze danego problemu.

Lokalna Strategia Rozwoju jest ważnym elementem planowania rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich. Jest to dokument, którego realizacja przyczynia się do poprawy jakości życia na tych obszarach m.in. poprzez aktywizację lokalnych społeczności, tworzenie warunków dla realizowania różnego rodzaju inwestycji i powstawania miejsc pracy, efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów, promocję obszaru.

Konieczność posiadania LSR wynika z uregulowań prawnych Lokalnych Grup Działania, zawartych w ustawie: Ustawa z dnia 8 lutego 2023r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz.U.2023 poz.412) zmieniająca treść ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (RLKS) oraz treść ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (EFFROW).

Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Krasnystaw PLUS została przyjęta do realizacji uchwałą Walnego Zebrania Członków. Obszar, którego dotyczy ten dokument wszystkie Gminy wchodzące w skład LGD. Główne założenia Strategii mają charakter długofalowy i obejmują okres na lata 2023-2027. Założony horyzont czasowy jest zgodny z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie dokumentu do wymogów wynikających z aktualnej perspektywy finansowej Unii Europejskiej przyjętej na 2023-2027.

ZAKRES BADANIA I METODOLOGIA

CEL BADANIA

Niniejszy raport ewaluacyjny ma charakter sprawozdawczy. Jego celem jest podsumowanie i ocena wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz realizacji działań Lokalnej Grupy Działania Krasnystaw „PLUS” dla roku 2024 w którym została podpisana umowa na realizację LSR. W raporcie ujęto rekomendacje zewnętrznego eksperta, których realizacja umożliwi wprowadzanie zmian i optymalizację wdrażania LSR oraz usprawnianie funkcjonowania LGD w kolejnych latach jej funkcjonowania.

ZAKRES BADANIA

- przedmiotowy - przedmiotem ewaluacji są zadania/operacje zrealizowane przez Lokalną Grupę Działania i beneficjentów LSR w celu wypełnienia założeń określonych w LSR,
- czasowy - raport dotyczy poprzedniego roku realizacji LSR i funkcjonowania LGD,
- przestrzenny - zakres przestrzenny raportu obejmuje obszar wszystkich gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania gdzie były realizowane zadania/operacje wpisane w LSR.

KRYTERIA EWALUACJI

W trakcie analizy wzięto pod uwagę następujące kryteria ewaluacji:

1. **Skuteczność:** ocena stopnia osiągnięcia zakładanych celów i przedsięwzięć na podstawie określonych w LSR wskaźników. Zakłada się również ocenę skuteczności organów LGD w ramach ewaluacji formatywnej.
2. **Efektywność:** porównanie uzyskanych efektów z poniesionymi nakładami. Kryterium zostanie wykorzystane zarówno do oceny realizacji LSR jak i funkcjonowania Biura.
3. **Istotność:** właściwe sformułowanie celów w kontekście potrzeb obszaru LSR. Kryterium weryfikuje czy cele i przedsięwzięcia oraz odpowiadające im wskaźniki rzeczywiście stanowią właściwą odpowiedź na zidentyfikowane problemy lub szanse rozwojowe.
4. **Użyteczność:** właściwe sformułowanie celów w kontekście potrzeb obszaru

LSR polegające na ocenie zasadności określonych w LSR celów. „Użyteczność”.

5. **Trwałość:** ocena prawdopodobieństwa tego czy osiągnięte zmiany lub korzyści będą nadal kontynuowane.

Opracowanie będzie opierać się o:

- Aktualnie obowiązujące przepisy;
- Dokumenty udostępnione przez LGD;
- Analizę realizacji budżetu;
- Analizę realizacji wskaźników poszczególnych przedsięwzięć;
- Dane z warsztatu refleksyjnego.

TREŚĆ BADANIA.

Ocena zewnętrznego eksperta ma za zadanie, bezstronną ocenę skuteczności przyjętych wcześniej kierunków działania i wskazanie jeśli okaże się to potrzebne propozycji usprawnienia działań i procedur. Opiera się na materiałach i danych z monitoringu wewnętrznego oraz wykonanych działaniach badawczych w zakresie koniecznym do przeprowadzenia ewaluacji.

Zgodnie z procedurą dokonywania ewaluacji LSR na lata 2023 - 2027 raport z ewaluacji sporządzany będzie w roku następnym po roku objętym badaniem. W przypadku niniejszego raportu okres ten przypada od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.

Obowiązek opracowania raportu wynika z zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2023-2027 Lokalnej Grupy Działania „Krasnystaw PLUS”. Materiały niezbędne do opracowania niniejszego raportu opracowało Biuro i Zarząd LGD „Krasnystaw PLUS”. Organem uprawnionym do realizacji procedury ewaluacji jest Zarząd LGD „Krasnystaw PLUS”.

Zarząd LGD „Krasnystaw PLUS” ustalił, iż to członkowie Zarządu będą stanowić Zespół ds. Ewaluacji Strategii. Zarząd wskazał, iż Przewodniczącą Zespołu będzie Prezes Zarządu Dorota Sawa.

Zakres raportu

Raport za 2024 r. zawiera analizę elementów takich jak:

- Funkcjonowanie LGD podlegających ewaluacji (ewaluacja własna):
- Efektywność pracy biura i organów LGD oraz ocena pracowników,
- Ocena przebiegu konkursów,
- Efektywność promocji i animacji lokalnej,
- Efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej,
- Efektywność Planu Komunikacji,
- Dostawy i usługi dla funkcjonowania LGD,
- Warunki życia w Gminie.
- Wdrażanie LSR (ewaluacja zewnętrzna):
 - stopień realizacji celów i wskaźników Czy LSR osiąga zakładane cele?
 - stopień realizacji operacji
 - wykorzystanie budżetu.
 - jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur

Przykładowe elementy podlegające monitorowaniu:

- Plan komunikacji i stosowane w nim narzędzia
- Stopień wykorzystania budżetu,
- Realizacja projektów grantowych i własnych,
- Stopień realizacji celów i wskaźników LSR.

Zatwierdzenia Raportu z ewaluacji Strategii dokonuje się uchwałą Zarządu Stowarzyszenie LGD.

Ocena zewnętrznego eksperta ma za zadanie, bezstronną ocenę skuteczności przyjętych wcześniej kierunków działania i wskazanie jeśli okaże się to potrzebne propozycji usprawnienia działań i procedur. Opiera się na materiałach i danych z monitoringu wewnętrznego oraz wykonanych działaniach badawczych w zakresie koniecznym do przeprowadzenia ewaluacji.

CO SIĘ BADA?		KTO WYKONUJE?	JAK SIĘ WYKONUJE?	KIEDY?
Pytania badawcze/Elementy funkcjonowania i wdrażania	Pracownicy biura, Zarząd, Rada, Ewaluacja wewnętrzna, Ekspert, Ewaluacja zewnętrzna		Źródła danych i metody ich zbierania; Kryteria oceny i sposób dokonywania pomiaru	Czas i okres dokonywania pomiaru
1. Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji:				
1.1 Efektywność pracy biura	Zarząd LGD		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opinia dyrektora biura nt. podległego personelu – zał.nr 1, ▪ Warsztat refleksyjny – 11.02.2025 r. 	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: rok
Analiza i ocena danych Wskaźniki	Biuro LGD działa w oparciu o Regulamin Biura Stowarzyszenia LGD „Krasnystaw PLUS”, który był na bieżąco aktualizowany i dostosowywany do potrzeb działalności biura. Poziom zatrudnienia zapewnił sprawną pracę biura i utrzymanie ilości etatów na wymaganym przez umowę ramową poziomie. Koszty obsługi biura nie przewyższyły spodziewanego poziomu.			
1.2 Efektywność organów LGD	Zarząd LGD		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opinia Przewodniczącego Rady o pracy zespołu – zał.nr 2 ▪ Warsztat refleksyjny – 11.02.2025 r. 	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: rok
Analiza i ocena danych Wskaźniki	Zarząd odbył 9 posiedzeń na których podjęto 49 uchwał. Zarząd wykonywał swoje kompetencje określone w § 18 Statutu Stowarzyszenia w oparciu o Regulamin Zarządu, którego stosowanie nie nastręczało trudności. Komisja Rewizyjna wykonywała swoje kompetencje określone w § 20 Statutu Stowarzyszenia oraz w oparciu o przyjęty Regulamin, którego postanowienia były respektowane a jego stosowanie nie powodowało konieczności wprowadzania zmian. Rada – nie uczestniczyła w posiedzeniach dt oceny i wybory wniosków w nowym okresie programowania. W dniu 25.06.2024 r. wybrano skład piątej kadencji Rady. Walne – odbyły się 3 zebrania na których podjęto 23 uchwały.			
1.3 Ocena pracowników	Zarząd LGD		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opinia dyrektora biura nt. podległego personelu – zał.nr 1, ▪ Warsztat refleksyjny – 11.02.2025 r. 	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: rok
Analiza i ocena danych Wskaźniki	Regulamin Biura Stowarzyszenia LGD „Krasnystaw PLUS”, był na bieżąco aktualizowany i dostosowywany do potrzeb działalności biura. Postanowienia Regulaminu były przestrzegane. Pracownicy podnosili swoje kwalifikacje i wiedzę biorąc			

1.4 Ocena przebiegu konkursów	<p>udział w szkoleniach, wyjazdach i spotkaniach. Pracownicy skutecznie realizowali postanowienia regulaminów oraz rzetelnie i terminowo wypełniali powierzone obowiązki.</p> <p>Zarząd LGD</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ankieta/wywiad z wnioskodawcami -n/d ▪ Opinia Przewodniczącego Rady o przebiegu oceny – zał. nr 3 ▪ Warsztat refleksyjny – 11.02.2025 r. <p>Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: rok</p>
<p>Analiza i ocena danych Wskaźniki</p>	<p>Zatwierdzono Harmonogram planowanych przez LGD „Krasnystaw PLUS” naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach PSWPR na lata 2023-2027. Nie prowadzono naborów w ramach LSR. Decyzją Zarządu LGD nabory zostały przesunięte do realizacji na 2025 rok. Realizacja LSR przebiegała zgodnie z harmonogramem. Pracownicy biura nie świadczyli doradztwa indywidualnego Wnioskodawcom (podlegającego ocenie świadczonych usług doradczych) ze względu na brak naborów.</p> <p>Zarząd LGD</p>
1.5 Efektywność promocji i animacji lokalnej społeczności	<p>Zarząd LGD</p> <p>Ewaluacja wewnętrzna</p> <p>uzupełniona oceną zewnętrznego eksperta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Listy obecności na wydarzeniach i spotkaniach -1 szt. ▪ Sprawozdanie z realizacji przedsięwzięć – 1 szt. ▪ Warsztat refleksyjny – 11.02.2025 r. <p>Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: rok</p>
<p>Analiza i ocena danych Wskaźniki</p>	<p>Festiwal Smaki Jesieni - 1 szt. Wskaźniki: Liczba polubień profilu LGD na Facebooku - 35 Ilość osób uczestniczących w wydarzeniach - 150 osób. Liczba operacji składanych na nabór – 0 szt.</p> <p>Zarząd LGD</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ankieta ▪ Wywiad z wnioskodawcami <p>Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po zakończeniu projektu Okres objęty pomiarem: Okres projektu</p>
1.6 Efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej	<p>Wskazany zakres: - realizacja wskaźników zakładanych w ramach projektów oraz - realizacja budżetu projektów nie podlegał ocenie, ponieważ nie był przewidziany do realizacji w 2024 r.</p> <p>Zarząd LGD</p> <p>Ewaluacja wewnętrzna</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sprawozdanie dyrektora biura /osoby odpowiedzialnej za <p>Czas pomiaru:</p>
1.7 Efektywność planu komunikacji	<p>Zarząd LGD</p> <p>Ewaluacja wewnętrzna</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sprawozdanie dyrektora biura /osoby odpowiedzialnej za <p>Czas pomiaru:</p>

Analiza i ocena danych Wskaźniki	uzupełniona oceną zewnętrznego eksperta realizację planu – zał. nr 4 Warsztat refleksyjny – 11.02.2025 r. rok	I kwartał roku następnego Okres objęty pomiarem: rok
Plan Komunikacji ma za zadanie zaangażowanie społeczności lokalnej w proces wdrażania LSR, dzięki działaniom mającym na celu: budowanie pozytywnego wizerunku LGD oraz promowanie i informowanie o działaniach i założeniach LSR. Zaplanowane działania zostały wybrane na podstawie doświadczeń związanych z poprzednim okresem wdrażania LSR ze względu na to, że okazały się najbardziej atrakcyjne i przyniosły największe rezultaty. Realizacja założonych w Planie Komunikacji działań przyczyniła się do osiągnięcia zakładanych w nim efektów. Do realizacji działań komunikacyjnych zastosowano odpowiednie środki przekazu tj. strona www.lgdkrasnostaw.pl, spotkania, szkolenia, doradztwo w Biurze LGD, ankiety. Poniżej przedstawiono zrealizowany Plan Komunikacji w roku 2024, który zawiera poziom:	-realizacja wskaźników PK. -realizacja budżetu PK, Realizacja działań realizowanych w ramach PK Zarząd LGD (ocena własna)	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego Okres objęty pomiarem: rok
1.8 Dostawy i usługi dla funkcjonowania LGD	<ul style="list-style-type: none"> Sprawozdanie dyrektora biura /osoby odpowiedzialnej za realizację planu – zał. Nr 5 Warsztat refleksyjny – 11.02.2025 r. 	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego Okres objęty pomiarem: rok
Analiza i ocena danych Wskaźniki	W związku z utrudnioną współpracą z obsługą finansowo-kadrową świadczoną przez dotychczasową firmę świadcząca usługi księgowe podjęto decyzję o zakończeniu współpracy i złożono wypowiedzenie umowy. Ponadto jakość produktów oraz terminowość wywiązywania się z umowy innych dostawców pozostawały bez zarzutu. Realizacja założonych planów dt. funkcjonowania przebiegała pomyślnie.	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego Okres objęty pomiarem: rok
1.9 Warunki życia w Gminie	Zarząd LGD	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego Okres objęty pomiarem: rok
Ewaluacja wewnętrzna uzupełniona oceną zewnętrznego eksperta	<ul style="list-style-type: none"> Ankieta dla mieszkańców 	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego Okres objęty pomiarem: rok
Analiza i ocena danych Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> Na podstawie 137 opinii nt. jakości i warunków życia w Gminie. Liczba ankiet – 137 	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego Okres objęty pomiarem: rok
Ankieta monitorująca Lokalną Strategię Rozwoju została przeprowadzona wśród mieszkańców gmin powiatu krasnostawskiego w 2024 roku. W badaniu wzięło udział 137 respondentów, w tym mieszkańcy obszarów wiejskich oraz małych miejscowości. Wyniki ankiety wskazują, że Lokalna Strategia Rozwoju w zauważalnym stopniu przyczynia się do rozwoju obszaru LGD oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Jednocześnie badanie potwierdza potrzebę dalszego wspierania przedsiębiorczości, działań społecznych oraz zwiększania świadomości mieszkańców w zakresie realizowanych		

projektów.		2. Elementy wdrażania LSR podlegające ewaluacji:	
2.1 Stopień realizacji celów i wskaźników Czy LSR osiąga zakładane cele?	Zewnętrzni, niezależni eksperci	Analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie:	
	Ewaluacja zewnętrzna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ statystyk ▪ wywiadu z pracownikami biura beneficjentami i wnioskodawcami. 	
Analiza i ocena danych Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Znajomość LSR wśród mieszkańców – pracownicy wykazują dobrą znajomość treści LSR, z kolei potencjalni wnioskodawcy zostali poinformowani o głównych założeniach LSR podczas spotkań informacyjnych oraz publikacje zamieszczane na stronie www i FB. ▪ Liczba podpisanych umów na realizację operacji - 0 szt. 		
	Stopień realizacji poszczególnych celów (realizacja wskaźników) - n/d.		
2.2 Stopień realizacji operacji	Zewnętrzni, niezależni eksperci	Analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie:	
	Ewaluacja zewnętrzna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ statystyk ▪ wywiadu z pracownikami biura beneficjentami i wnioskodawcami. 	
Analiza i ocena danych Wskaźniki	Wskazany zakres dotyczy:		
	<ul style="list-style-type: none"> - zgodność z założeniami operacji własnych - ocena prac podwykonawców, - realizacja założonych wskaźników, - zgodność z Planem działania 		
2.3 Wykorzystanie budżetu	nie podlegał ocenie, ponieważ nie był przewidziany do realizacji w 2024 r.		
	Zewnętrzni, niezależni eksperci	Analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie:	
Analiza i ocena danych Wskaźniki	Ewaluacja zewnętrzna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ statystyk, ▪ wywiadu bezpośredniego z pracownikami biura i wnioskodawcami. 	
	Z uwagi na brak ogłaszanych naborów, stopień wykorzystania budżetu pozostaje na niezmiennym poziomie i pozostaje w zgodzie z harmonogramem.		
2.4 Jakość stosowanych	Przewodniczący Rady		Czas pomiaru:
	▪ Analiza przeprowadzona przez		Czas pomiaru:

kryteriów wyboru operacji i procedur	Zewnętrzni, niezależni eksperci	ekspertów na podstawie wywiadu bezpośredniego z pracownikami biura wnioskodawcami	Raz do roku w pierwszym kwartale po zakończeniu roku kalendarzowego Okres objęty: rok
	Ewaluacja wewnętrzna		
Analiza i ocena danych Wskaźniki	Kryteria wyboru operacji zostały przydzielone do każdego przedsięwzięcia z podziałem na zakresy operacji. W opinii pracowników biura i Radnych kryteria umożliwiają przeprowadzenie obiektywnej oceny są jednoznaczne i nie będą stwarzać większych wątpliwości podczas oceny i pozwolą wyłonić te projekty, które w najwyższym stopniu realizują założenia LSR. Wnioskodawcy nie zgłaszali uwag do kryteriów i procedur wdrażania LSR na etapie informowania o możliwości pozyskania środków prowadzonego na bieżąco w biurze LGD.		
Przykładowe elementy podlegające monitorowaniu:			
Plan komunikacji i stosowane w nim narzędzia	Pracownicy biura LGD	■ dane zebrane z od wnioskodawców na podstawie ankiety	Na bieżąco
	Ewaluacja wewnętrzna		
Stopień wykorzystania budżetu	Pracownicy biura Zarząd (ocena własna)	■ dane zebrane z przeprowadzonych konkursów, ■ rejestr danych,	Na bieżąco
	Ewaluacja wewnętrzna		
Realizacja projektów grantowych i własnych	Pracownicy biura	■ rejestr danych, ■ sprawozdania beneficjentów,	Na bieżąco
Stopień realizacji celów i wskaźników LSR	Pracownicy biura LGD	■ dane zebrane z przeprowadzonych konkursów, rejestr danych,	Na bieżąco
	Ewaluacja wewnętrzna		

- Opinia dyrektora biura nt. podległego personelu – zał.nr 1,
- Opinia Przewodniczącego Rady o pracy zespołu – zał.nr 2
- Opinia Przewodniczącego Rady o przebiegu oceny – zał. 3
- Sprawozdanie dyrektora biura /osoby odpowiedzialnej za realizację planu – zał. nr 4
- Sprawozdanie dyrektora biura /osoby odpowiedzialnej za realizację planu (dostawy i usługi) – zał. Nr 5
- Informacja o sposobie wykorzystania środków- zał.nr 6

Opinia dyrektora biura nt. podległego personelu - zał.nr 1

Na potrzeby prawidłowej realizacji założeń Lokalnej Strategii Rozwoju oraz wywiązania się z założeń umów na wdrażanie LSR i funkcjonowanie/zarządzanie LGD w 2024 r. w Biurze byli zatrudnieni pracownicy na stanowiskach:

Dyrektor biura LGD, Specjalista ds. obsługi biura, komunikacji i animacji (2 etaty),
Koordynator ds. wdrażania projektów, finansów i kontroli wewnętrznej
Specjalista ds. obsługi biura, komunikacji i animacji oraz Obsługa księgową –
świadczona przez firmę zewnętrzną.

Wniosek z przeprowadzonej analizy funkcjonowania Biura LGD: stan zatrudnienia wynika z zapisów § 5 ust. 1 pkt. 2 ppkt. c) Umowa nr 00018.UM03.65720.00024.2024 o przyznaniu pomocy w ramach interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Zarządzanie LSR zawartej z UM jest wystarczający, aby biuro funkcjonowało sprawnie. Suma środków finansowych przeznaczonych na zwrot kosztów podróży służbowych pracowników Biura wskazuje, że część pracy odbywa się w terenie np. organizacja stoisk informacyjno - promocyjnych, ustalenia z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie oraz Urzędów Gmin, dostarczenie dokumentów do Urzędu Marszałkowskiego itp.

W opinii Dyrektora biura pracownicy efektywnie wywiązywali się z powierzonych im obowiązków. Terminowo wywiązywano się ze wszystkich zobowiązań wynikających z umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Każdy z pracowników wywiązał się ze swojego zakresu obowiązków. Sprawnie i skutecznie organizował sobie pracę dążąc do efektywnej realizacji powierzonych obowiązków. Zaangażowanie pracowników w wykonywane obowiązki przyczyniło się do prawidłowej pracy biura i terminowej realizacji zadań.

W wyniku analizy ankiet ewaluacyjnych dotyczących działań doradczych, szkoleniowych wynika, że pracownicy cechują się wysoką kulturą osobistą i wiedzą z obszaru działalności LGD, co przekłada się na budowanie pozytywnej opinii w społeczności lokalnej.

Opinia Przewodniczącego Rady o pracy zespołu - zał.nr 2

W okresie sprawozdawczym członkowie Rady Stowarzyszenia LGD „Krasnystaw PLUS” pracowali w składzie:

1. Pani Monika Grzesiuk – Przewodnicząca Rady;
2. Pani Maria Kowalczyk – Wiceprzewodnicząca Rady;
3. Pan Robert Smęt - Wiceprzewodniczący Rady;
4. Pani Elżbieta Lech – Sekretarz Rady;
5. Pani Krystyna Brzozowska;
6. Pani Anna Mazurek;
7. Pani Ewa Lis-Tracz;
8. Pan Grzegorz Raczkowski;
9. Pan Adam Ogonowski;
10. Pan Mariusz Łoza;
11. Pan Andrzej Łoński;
12. Pan Radosław Parka;

13. Pani Monika Słowacka;
14. Pan Marcin Zając;
15. Pan Paweł Kucharczyk

W dniu 25.06.2024 r. odbyło się posiedzenie w celu ukonstytuowania się piątej kadencji Rady Stowarzyszenia LGD „Krasnystaw PLUS”.

Skład piątej kadencji Rady Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Krasnystaw PLUS” weszli:

1. Pani Ewa Lis-Tracz – Przewodnicząca Rady;
2. Pan Robert Smęt – Wiceprzewodniczący Rady;
3. Pan Radosław Parka – Wiceprzewodniczący Rady;
4. Pani Elżbieta Lech – Sekretarz Rady;
5. Pani Małgorzata Bandosz;
6. Pani Krystyna Brzozowska;
7. Pan Paweł Kucharczyk;
8. Pan Andrzej Łoński;
9. Pan Mariusz Łoza;
10. Pani Kinga Niećko;
11. Pan Adam Ogonowski;
12. Pani Dorota Rybczyńska;
13. Pani Monika Słowacka;
14. Pani Paulina Stafijowska;
15. Pan Marcin Zając.

W związku z tym Rada pozostawała w gotowości do podjęcia zadań, zgodnie z obowiązującymi przepisami, Statutem LGD oraz Regulaminem Rady.

Opinia Przewodniczącego Rady o przebiegu oceny - zał. 3

W dniu 22.02.2024 r. Rada obradowała w sprawie oceny wniosków o dofinansowanie operacji w ramach naboru 1/2024, na którym - w związku z koniecznością uzupełnienia dokumentów przez wnioskodawców ocena wniosków nie została zakończona. W dniu 29.02.2024 r. Rada kontynuowała posiedzenie w sprawie oceny wniosków o dofinansowanie operacji, które zostały skierowane do uzupełnień przez Wnioskodawców w ramach naboru 1/2024 i dokonała wyboru operacji do finansowania.

W 2024 r. Rada wydała 3 pozytywne opinie do zmian w umowach Wnioskodawców.

W okresie sprawozdawczym Członkowie Rady LGD nie brali udziału w szkoleniach.

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 nie prowadzono naborów wniosków w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

W związku z brakiem naborów nie przeprowadzano procedur oceny wniosków ani posiedzeń Rady dotyczących wyboru operacji do dofinansowania. Tym samym w analizowanym okresie nie wystąpił proces oceny, którego przebieg mógłby podlegać analizie lub ocenie.

Brak realizacji naborów i ocen w roku 2024 wynikał z harmonogramu wdrażania LSR i pozostaje bez wpływu na prawidłowe funkcjonowanie LGD oraz gotowość Rady do realizacji zadań w kolejnych okresach.

Sprawozdanie dyrektora biura /osoby odpowiedzialnej za realizację planu - zał. Nr 4

Na potrzeby realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju został opracowany Plan Komunikacji, który ma za zadanie zaangażowanie społeczności lokalnej w proces wdrażania LSR.

W Planie Komunikacji zaplanowano szereg działań mających na celu osiągnięcie celu głównego: budowanie pozytywnego wizerunku LGD oraz promowanie i informowanie o działaniach i założeniach LSR.

Zaplanowane działania zostały wybrane na podstawie doświadczeń związanych z poprzednim okresem wdrażania LSR ze względu na to, że okazały się najbardziej atrakcyjne i przynosiły największe rezultaty. Realizacja założonych w Planie Komunikacji działań przyczyniła się do osiągnięcia zakładanych w nim efektów. Do realizacji działań komunikacyjnych zastosowano odpowiednie środki przekazu tj. strona www.lgdkrasnystaw.pl, spotkania, szkolenia, doradztwo w Biurze LGD, ankiety itp.

Poniżej przedstawiono zrealizowany Plan Komunikacji w roku 2024.

-realizacja wskaźników PK.

-realizacja budżetu PK, Realizacja działań realizowanych w ramach PK,

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania (grupy docelowe)	Narzędzia i środki przekazu	Wskaźniki środka przekazu i jego wartość liczbowa oraz efekty tych działań	Budżet – ze wskazaniem źródła finansowania	Badanie efektywności działań komunikacyjnych
2024	<p>Informowanie mieszkańców obszaru LGD o LSR w tym między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jej głównych celach - typach operacji - zasadach - przyznawania pomocy - kryteriach oceny - zasadach - przyznawania dofinansowania - stosowanych procedurach oceny - o terminach ogłaszanych konkursów - zasadach realizacji projektów 	<p>Kampania informacyjna na temat głównych założeń LSR oraz możliwości skorzystania z dofinansowania.</p>	<p>Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru, grupy osób w niekorzystnej sytuacji, jst.</p>	<p>Informacje na oficjalnej stronie internetowej LGD, mediach społecznościowych, mediach o zasięgu lokalnym oraz stronach internetowych członków LGD (w tym w szczególności JST)</p> <p>- szkolenia i konferencje</p>	<p>Wskaźniki: Artykuł zamieszczony na stronie LGD, stronach członków LGD oraz mediach społecznościowych (ilość 1 artykuł) aktualizowany niezwłocznie w przypadku zmiany</p> <p>Organizacja spotkań informacyjno – szkoleniowych – (1 spotkanie dla łącznie 10 osób)</p> <p>Informacje w mediach drukowanych o zasięgu lokalnym (ilość 0 ogłoszeń)</p> <p>Pisma do lokalnych liderów: 0 szt.</p> <p>Plakaty umieszczone na tablicach ogłoszeń w Gmina – 0 szt. plakatów</p> <p>Efekty: Podniesienie poziomu wiedzy mieszczących w temacie funkcjonowania LGD oraz realizacji LSR a także poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o naborach wniosków i możliwości realizacji operacji.</p>	0 zł	<p>Monitoring oglądalności strony LGD oraz profili LGD w mediach społecznościowych</p> <p>Listy obecności na spotkaniach grupowych</p> <p>Informacja zwrotna dotycząca ilości złożonych wniosków o dofinansowanie na poszczególne przedsięwzięcia oraz ilości udzielonego doradztwa</p>
2024	<p>Wspieranie beneficjentów LSR w realizacji i rozliczaniu projektów</p>	<p>Informowani o warunkach i sposobach realizacji i rozliczania projektów</p>	<p>Beneficjenci oraz wnioskodawcy</p>	<p>- Doradztwo indywidualne/szkolenia specjalistyczne</p>	<p>Wskaźnik: Liczba osób, którym udzielono doradztwa na podstawie kart/ewidencji udzielonego doradztwa – liczba 0 osób</p> <p>Liczba szkoleń specjalistycznych (zasady przygotowywania wniosku, biznes planu, przygotowania niezbędnych załączników, zasad realizacji i rozliczania wniosków) – 0 szkoleń dla łącznie 0 uczestników.</p> <p>Efekty:</p>	0 zł	<p>Karta/ ewidencja udzielonego doradztwa/ Lista obecności na szkoleniu</p>

2024	Informowanie mieszkańców o efektach realizacji LSR w całym okresie programowania oraz budowanie marki pozytywnego wizerunku LGD Krasnystaw PLUS	Kampania informacyjna LGD nt. głównych efektów oraz realizowanych projektach	Mieszkańcy obszaru LGD	Informacje na oficjalnej stronie internetowej LGD - strona internetowa gmin członkowskich -Informacja na portalach społecznościowych fanpage LGD oraz mediach o zasięgu lokalnym	Podniesienie wiedzy zainteresowanych osób, wnioskodawców i beneficjentów nt. warunków i sposobów realizacji i rozliczenia projektów. Uzyskanie zewnętrznej wiedzy na temat jakości doradztwa w celu, np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających doradztwa.	0 zł	Monitoring oglądalności strony i lokalnych mediów oraz ankieta on-line
2024	Włączenie do aktywnego udziału we wdrażaniu LSR różnych grup społecznych Animacja - działania, które mają na celu zachęcenie mieszkańców do udziału we wdrażaniu LSR oraz aktywnym udziale w inicjatywach podejmowanych przez LGD a także animowanie do podejmowania innowacji.	Festiwal Jesieni - inicjatywa realizowana w partnerstwie z KGW oraz NGO	KGW, JST, OŚRODKI KULTURY, NGO, KOBIECY,	Informacja na stronie internetowej LGD, stronach internetowych Ośrodków Kultury, JST, e-mail.	Wskaźnik: Artykuły na stronach internetowych (ilość 0 artykuły) Informacje na portalach społecznościowych oraz w mediach o zasięgu lokalnym (ilość 0 szt.) Efekt: Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o efektach realizacji LSR w całym okresie tym samym zachęcenie do udziału w inicjatywach podejmowanych przez LGD oraz zbudowanie pozytywnego wizerunku LGD w społeczności lokalnej. Wskaźnik: Festiwal - 1 szt. po 150 osób łącznie. Efekt: zintegrowanie lokalnych środowisk kobiecych poprzez kultywowanie tradycji kulinarnych. Zachęcenie do udziału we wspólnych działaniach oraz prezentowanie dobrych przykładów współpracy i inicjatyw partnerskich oraz zachęcenie do podejmowania działań innowacyjnych.	10 000 zł	Wskaźnik:

	Gospodarcze – inicjatywa partnerska realizowana wspólnie z JST	ROZPOCZYNAJĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ, JST, INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU,	Informacja na stronie internetowej LGD, stronach internetowych JST	Konferencje – 1 dla 63 osób łącznie. Efekt: Poinformowanie środowiska biznesowego o dostępnych środkach finansowych na działalność gospodarczą tym samym większe zainteresowanie działalnością LGD oraz składaniem wniosków o wsparcie finansowe. Zachęcanie do wdrażania innowacji oraz współpracy ze środowiskiem B+R.	10 000 zł
2024	Akademia Młodzieży	MŁODZIEŻ ZE SZKOŁ ŚREDNICH POWIATU KRASNOSTAWSKIEGO ORAZ STUDENCI	Informacja na stronie internetowej LGD, stronach internetowych JST, stronie www szkół oraz w mediach społecznościowych	Wskaźnik – Wizyty studyjne – 0 wyjazd dla łącznie 0 osób. Spotkania inspirujące – motywujące – 0 spotkania dla łącznie 0 osób Forum Młodzieży – 0 konferencje dla 0 uczestników łącznie. Konkursy na innowacyjne projekty – 0 konkursy. Efekt: Zachęcenie młodzieży do współdziałania, współpracy, tworzenia wspólnych inicjatyw ważnych dla rozwoju lokalnego środowiska. Zachęcanie do tworzenia innowacji i wdrażania nowych rozwiązań poprzez aplikowanie o środki w LGD. Wskaźniki: Spotkania integrująco – motywacyjne seniorów i ludzi młodych – 0 spotkania dla 0 osób łącznie Efekt: Zachęcenie seniorów do współdziałania, współpracy i Integracji z ludźmi młodymi. Pobudzenie motywacji do działania i pozyskiwania środków z budżetu LGD na rozwój inicjatyw w tym innowacyjnych i nietuzinkowych.	0 zł
2024	Seniorzy mogą być „cool” – sztuka integracji międzypokoleniowej.	Seniorzy i młodzież z całego obszaru LGD			0 zł

Informacja o sposobie wykorzystania środków- zał.nr 6

Informacja o sposobie wykorzystania środków finansowych, o których mowa w Umowie o warunkach i sposobach realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność NR 00015UM03.6572.10013.2023 w zakresie zarządzania LSR Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Krasnystaw PLUS” w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) za okres 01.01.2024 r. - 31.12.2024 r.

Lp.	Rodzaj kosztu	Wysokość środków finansowych w PLN
1.	Wynagrodzenia dla pracowników (wraz z pochodnymi i kosztami pracodawcy)	110 292,28
2.	Koszty prowadzenia biura LGD	33 972,54
3.	Koszty szkoleń pracowników i Rady LGD	0,00
4.	Koszty aktywizacji prowadzonej przez LGD	7 339,28
	Razem:	151 604,10

WNIOSKI I ZALECENIA

Ocena zewnętrznego eksperta poprzedzona była analizą całego spektrum danych i materiałów szczegółowo opisanych wyżej. Należy zauważyć, że realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju w Polsce jest dużym wyzwaniem zarówno, pod względem merytorycznym jak i technicznym. Niejasne, niespójne i często zmieniające się zasady i procedury którym podlegają LGD wymagają ciągłego obserwowania zmian i elastyczności koniecznej do adaptacji.

Lokalna Grupa Działania Krasnystaw „PLUS” jest jedną bardziej znanych i zaangażowanych grup na terenie województwa lubelskiego. Dobrze przygotowana strategia, skonsultowana z mieszkańcami obszaru jest wykonalna i pozwala osiągnąć zakładane w niej cele, wskaźniki i rezultaty.

Niewątpliwym atutem, bez którego nie udałooby się osiągnąć tak dobrych wyników jest zespół pracowników LGD prowadzony przez doświadczoną Panią Prezes. Wieloletnie doświadczenie, szkolenia oraz ciągły kontakt z wnioskodawcami i innymi osobami zainteresowanymi sprawiają, że poziom merytoryczny personelu LGD należy ocenić wysoko.

Badany rok jest specyficzny ze względu na możliwości prowadzenia konkursów i jest rokiem przygotowawczym. Zarówno LSR jak i przygotowanie procedur jest poprzedzone konsultacjami z ekspertami oraz lokalną społecznością. Zespół biura LGD jest dobrze przygotowany do realizacji LSR. Organy Stowarzyszenia są zaangażowane i współpracują w realizacji LSR. Ogólna ocena eksperta jest wysoka.

Brak przesłanek do wskazania zasadniczych błędów, które w konsekwencji mogłyby doprowadzić do zagrożenia osiągnięcia celów LSR. Należy zwrócić uwagę na rozbudowane procedury monitorowania i ewaluacji strategii, które pozwalają na szybkie reagowanie na zagrożenia, wychwytywanie potencjalnie groźnych sytuacji.

Zaleca się dalsze prowadzenie monitoringu w oparciu o wypracowane narzędzia. Opinia mieszkańców, wnioskodawców i beneficjentów na temat czytelności kryteriów wyboru i stosowanych procedur, poziomu obsługi w biurze LGD czy aktywności stowarzyszenia wśród społeczności lokalnej jest oceniana bardzo wysoko. Marka LGD jest rozpoznawalna.

Bardzo ważne jest duże zaangażowanie LGD w realizację projektów finansowanych z innych środków niż PROW czy PS WPR.

Wróblewski Michał Doradztwo
ul. Piastowska 46, 23-204 Kraśnik
NIP: 862 140 58 61, R: 357240213

Wróblewski Michał

WŁAŚCICIEL